

LIPSA IDENTITĂȚII NAȚIONALE CA ELEMENT AL CRIZEI

Dr.hab.Vasile BAHNARU

THE LACK OF NATIONAL IDENTITY AS AN ELEMENT OF CRISIS

The author examines the necessity of promoting the scientific truth about the language and identity of basarabian romanians. He pleads for the elaboration of a national linguistic policy; the writing up of a strategic plan concerning the reconciliation of interethnic dissensions, relying only on scientific truth and excluding completely the false and pomp; the research of aspects regarding the social functions of language as an integrative factor of a state's population; the identification of the whole national educational objectives, that are to be established on the following pylons: Romanian language, the Romanian literature, culture, history and spirituality.

1. În perioada de criză pe care o traversăm în prezent, constatăm că la noi criza se manifestă în mod special, întrucât are un caracter polivalent, ea fiind determinată nu numai de factori de natură economică și financiară, ci mai ales de factori politici, din care considerente efectele crizei sunt deosebit de dezastruoase. Să sperăm că factorul politic a fost anihilat ca urmare a victoriei obținute de forțele democratice în alegerile recente și, odată cu înscăunarea la conducerea Republicii Moldova a elementului democrat național, situația în economie va fi redresată, iar criza depășită. Dar componentul de importanță majoră al crizei noastre generale este lipsa de identitate națională și lingvistică, adică aspectul spiritual. Este vorba despre denumirea corectă a limbii noastre, a neamului nostru, despre istoria adevărată a poporului nostru, dar nu despre una contrafăcută, din considerente geopolitice și ideologice, în birourile de aiurea. În perioada anilor 90 -91 această criza spirituală părea că va fi depășită cu ușurință, fără eforturi deosebite, dar ulterior s-a dovedit a fi, cel puțin pentru moment, insurmontabilă. Cu toate acestea, țin să menționez cu deosebită satisfacție că oamenii de știință, Academia noastră în ansamblu au dat dovadă de o autentică conștiință științifică și civică, fără a se lăsa antrenati în varii polemici politice și ideologice.

2. Desigur, situația în Academie este departe de perfecțiune. Sunt necesare unele remanieri de fond în modul ei de funcționare și de dirijare. Se cere, de urgență, debarcarea imediată de pe acest vas a unor epave pseudo-savante, a unor cvasi oameni de știință, care au făcut serviciu, mai bine zis aport, unor regimuri antinaționale, susținând și promovând

niște aberații străine neamului și idealurilor noastre naționale. În unele privințe, Academia a devenit, evident, nu fără presiunea partidului aflat până odinioară la putere, adăpostul „vitelor de pripas” (vorba poetului). Avem în vedere retragerea unor foști demnitari de stat din fotoliile ministeriale în birourile de conducere a științei. Aceștia, împreună cu nostalgicii din arsenalul sovietic al Academiei, deși nu neagă direct că basarabienii vorbesc limba română, pedalează pe existența unor deosebiri, caracteristice fie limbii, fie literaturii, fie, în fine, culturii noastre în genere. Am ferma convingere că toate acestea se fac din rea-voință, fără a interpreta realitatea prin prisma opoziției dialectice identitate - diversitate. Limba noastră națională este frumoasă, plastică tocmai datorită faptului că identitatea ei se manifestă în diversitate. În acest context este momentul potrivit să amintim că limba română, cu toate micile ei diferențieri regionale, se caracterizează printr-o unitate inimaginabilă în raport cu celelalte limbi romanice și nu numai. Dacă vorbitorii unor limbi europene (italiana, franceza, germana etc.) pot comunica între ei numai datorită cunoașterii limbii literare unice, atunci românii, chiar vorbind limba „de-acasă”, adică graiul lor de baștină, se pot înțelege cu orice român, indiferent din ce zonă este originar cel din urmă, întrucât diferențele de pronunție și cele lexicale sunt cunoscute, de regulă, de cei mai mulți vorbitori de română.

3. Sunt sigur că dezideratul reformelor interne din cadrul Academiei ține de perspectiva imediată și de voința conducerii ei. Pentru a nu incita spiritele, aș propune ca pentru academicienii din oficiul puterilor căzute în desuetudine să fie creat un senat academic, cu vot consultativ, fără remunerare, în care aceștia și-ar putea expune liber și nestingherit opiniile, inclusiv devagațiile, ca și cum ar fi în treabă.

În pofida celor afirmate anterior, nu putem face abstracție de valoarea incontestabilă și incomensurabilă a Academiei în viața științifică, culturală, spirituală, socială, economică mai ales și chiar politică a Republicii Moldova.

În primul rând, țin să amintesc onoratei asistențe că în procesul de renaștere națională a basarabienilor, care s-a declanșat în anii 88-89, cea mai mare parte a savanților noștri – lingviști, literați, istorici, economiști, dar și matematicieni, fizicieni, biologi etc. – s-a înregimentat total și dezinteresat în acțiunea de promovare a ideii de revenire la alfabetul nostru românesc, de punere a limbii române în capul mesei când este vorba de funcțiile ei în stat, de studiere a istoriei noastre naționale, istoria românilor, a culturii românilor, dar nu a unor națiuni de aiurea. Evident, în această operă de revenire la origini, de dezînstrăinare au fost persoane care au rămas servile, fidele vechiului regim și continuă să vehiculeze fie

idei perimate, aruncate demult la lada cu gunoi a istoriei, fie idei deghizate în haina moldovenismului primitiv. Toate acestea se fac urmărindu-se un singur scop: înstrăinarea de neamul nostru și ținerea noastră în țarcul sufocant al inamicilor noștri. Mai mult, Academia a inițiat după declararea Independenței din 27 august 1991, prin vocea unor savanți de talia regretatului academician Silviu Berejan, necesitatea actualizării legislației lingvistice aprobate de parlamentul sovietic în 1989, dar organul legiuitor de atunci, fie din teamă, fie din incompetența majorității agrariene, a rămas surd față la opiniile savanților noștri, iar Constituția elaborată în mare grabă și adoptată tot în regim de urgență prin votul parlamentarilor vehiculează ideea antiștiințifică cu iz pestilențial de naftalină cu privire la existența așa-zisei “limbi moldovenești”, perpetuând astfel politica imperială sovietică și țaristă bazată pe principiul “divide et impera”, cu deosebirea că de această dată pseudoteoria în cauză era susținută și promovată de adepții “moldovenismului” de cea mai proastă speță. Și, ca urmare, în Basarabia nu se mai vorbește limba română, ci “limba de stat”. În acest context urmează să reamintim că toate acestea s-au făcut în pofida deciziei Academiei de Științe care susținea, în baza unor argumente științifice imbatabile, că denumirea corectă a limbii noastre este Limba română. Opinia savanților nu a fost luată în considerare, a învins incultura și ignoranța agresivă a politicianilor nostalgici de factură

neocomunistă și antiromânească. În toți acești ani, Academia, inclusiv conducerea ei, a perseverat în ideea adevărului științific: vorbim românește, suntem români și, ca urmare, aparținem spațiului istoric, cultural și spiritual al românilor.

În ultimii ani, conducerea Academiei a manifestat o dexteritate managerială de invidiat. Astfel, a fost elaborat și adoptat de organele de resort cadrul normativ de funcționare a Academiei în conformitate cu standardele europene, au fost extinse în mod substanțial resursele bugetare alocate științei și inovării, a fost reconstruită, practic, biblioteca științifică centrală a Academiei, au fost inaugurate și puse în funcționare liceul și universitatea Academiei, care urmează să prepare cadre în cele mai multe domenii ale științei noastre etc.

4. În ceea ce privește Institutul de Filologie, aș vrea să susțin că acesta le stă ca osul în gât tuturor inamicilor noștri, fiind etichetat drept “cuib al naționalismului românesc”, întrucât cea mai mare parte a cercetătorilor au fost și sunt adepții adevărului științific. Tocmai din aceste considerente s-a făcut tentativa de a-l lichida prin diluarea lui în oceanul de străinism al Institutului patrominiului cultural. Grație atitudinii ferme a cercetătorilor Institutului, a oamenilor de știință și de cultură și, în special, a conducerii Academiei, tentativa comuniștilor a eșuat.

5. Comuniștii au culpabilizat și continuă să

Eleonora Romanescu. *Case albe și găini*, u/p, 1987

trâmbițeze despre activitatea antistatală a forțelor democratice, ei erijându-se în postura de unici și autentici apărători ai statului Republica Moldova. Am cutezanța să afirm că, în realitate, ei au fost, pe timpul sovieticilor și în prezent, inclusiv în perioada guvernării lor de tristă pomină, cei mai înrăiți inamici ai statului Republica Moldova. Fără a aduce prea multe probe în această ordine de idei, voi aminti aici despre funcția politică a limbii ca element coagulant, ca factor integrator al unui stat. Fără cunoașterea limbii majorității, etniile conlocuitoare nu pot promova în ierarhia socială, nu pot beneficia de toate drepturile și privilegiile oferite de stat. Existența a două sau mai multe limbi oficiale într-un stat conduce în mod obligatoriu la dedsfiițarea unității statului. Prin urmare, dacă limba rusă ar fi legalizată ca a doua limbă de stat, acest lucru ar leza interesele populației românești și ar conduce la anularea existenței statului, la formarea unui stat rusec de tampon în sud-estul Europei, așa cum este Transnistria în prezent. Se vehiculează în continuare ideea bilingvismului “armonios”, care, în realitate, a fost și continuă a fi unul român-rus, situație în care noi suntem obligați să vorbim rusește, în timp ce populația rusofonă nu depune eforturi deosebite pentru a ne însuși limba. În acest context, vă amintesc că bilingvismul, ca și plurilingvismul, este o caracteristică individuală și salutară în orice societate, iar atunci când acesta capătă un caracter de masă, limba de mai mic prestigiu începe să delireze, să se deformeze, ca până la urmă să dispară. Anume din acest motiv bilingvismul de masă este denumit ca fiind schizofrenie verbală.

6. Prin politica antinațională a comuniștilor, românul basarabean a ajuns să fie, vorba poetului “străin în țara lui”. Cu acest prilej nu este dificil să identificăm existența unui mare număr de persoane care practică frecvent și cu acte în regulă una sau alta din disciplinele umaniste la un nivel mediu (mau curând mediocru!), dar cu strălucire exclusiv negustorească și propagandistică, ce le autopropulsează în vârful piramidei sociale. Persoane născute mai ales să prezideze și să arbitreze, decât să cerceteze și să creeze. Tocmai persoanele de acest tipaj ne elaborează politica în genere și cea lingvistică în particular! Unii din ei au susținut chiar teze de doctor în științe, ca tov. Stepaniuc, de exemplu. Sunt de părerea că a venit timpul să fie reexaminat cadrul științific și legal al unor astfel de teze. Slavă Domnului că aceste persoane “omnisciente” și omniprezente nu au legalizat limba rusă în calitate de a doua limbă “oficială”! Ei nu au altă misiune decât a fi în serviciul străinilor. Și cum să nu exclami, auzindu-le vociferările și absurditățile lor delirante, împreună cu poetul nepereche: *Cine-au îndrăgit*

străinii, Mânca-i-ar inima câinii, Mânca-i-ar casa pustia, Și neamul nemernicia!

7. Oamenii de bine, inclusiv forțele politice cu adevărat naționale, perseverează în ideea redresării situației politice, sociale, economice și culturale prin promovarea unor idei și modele europene. Academia noastră se aliniază și susține în totalitate aceste inițiative și va depune toate eforturile, folosind din plin potențialul său științific, pentru a transpune în viață aceste demersuri social-economice și politice.

Odată ce majoritară în Republica Moldova este etnia autohtonă, rațiunea existenței acestui stat este susținerea și apărarea pe toate căile și cu toate mijloacele a intereselor națiunii majoritare. Națiunea nu este un produs al politicului, al ciocnirilor de interese și de idei din sfera politicului, ci un rezultat al procesului istoric de evoluție a popoarelor. În această direcție, Academia urmează să elaboreze studii competente și bine documentate în domeniul limbii, literaturii, culturii, istoriei etc., demersul principal în această ordine de idei constituindu-l adevărul științific.

8. Bunul-simț indică faptul că metoda cea mai firească, mai eficientă și mai logică de aplanare a tensiunilor dintre națiunea dominantă și minoritățile din cadrul statului ei este o politică îndreptată spre satisfacerea revendicărilor legitime ale minorităților, până la limita admisă de drepturile la fel de legitime ale celorlalți cetățeni ai statului.

9. În concluzie, credem că în domeniul umanistic Academiei îi revin următoarele sarcini de natură teoretică și practică:

- elaborarea unei politici lingvistice naționale a statului;
- redactarea unui plan strategic de aplanare a disensiunilor interetnice, punând la bază numai adevărul științific și excluzând totalmente falsul și cadrul de paradă;
- cercetarea problemelor legate de funcțiile sociale ale limbii ca factor integrator al populației unui stat;
- identificarea ansamblului de obiective educaționale naționale, care urmează să fie fundamentate pe următorii piloni: limba română, literatura, cultura, istoria și spiritualitatea românilor.

Întru realizarea acestor demersuri, este necesar ca forțele politice să conștientizeze rolul științei ca factor determinant al progresului economic și social, din care considerente urmează să fie asigurată autonomia științei în raport cu factorul politic, administrarea științei să fie realizată de persoane competente, excluderea imixtiunii politicului în activitatea științifică și, în fine, conservarea și susținerea comunității științifice deja constituite.